

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ОСНОВИ НАУКОВО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність **053 Психологія**

Освітня програма «Психологія»

Рік навчання II, семестр 3

Форма здобуття вищої освіти денна

Кількість кредитів ЄКТС 4

Мова викладання українська

Лектор курсу

Контактна інформація

лектора (e-mail)

Сторінка курсу в eLearn

Полунін Олексій Васильович

polunin.oleksiy@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1957>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Експериментальна психологія та основи науково-психологічних досліджень» є ознайомлення студентів із системою принципів, методів та процедур планування, проведення й інтерпретації результатів психологічних експериментів, а також із методологією, методами, стратегією та видами наукових досліджень у психології.

Завдання курсу полягає у формуванні професійних знань майбутнього психолога про основи експериментального дослідження, особливості проведення наукових досліджень у психології та формування практичних умінь проектувати, організовувати, проводити такі дослідження, описувати й аналізувати їх результати, формулювати висновки.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): планування, проведення та інтерпретація результатів психологічних експериментів та наукових досліджень загалом;

загальні компетентності (ЗК):

– розуміння предметної області наукових досліджень у психології, розуміння професійної діяльності та її предметної сфери (ЗК2),

– здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями із психології (ЗК4),

– здатність критично оцінювати інформацію, що стосується психології, уміти розрізняти наукову та популярну психологію (ЗК5),

– здатність приймати обґрунтовані рішення щодо підбору методу дослідження того чи іншого психічного явища (ЗК6),

– здатність генерувати нові ідеї щодо причинно-наслідкових зв'язків у розвитку та виникненні тих чи інших психічних та психологічних явищ та способів їх дослідження (ЗК7),

– здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку експериментальної психології як науки, її місця у загальній системі наукових та практичних знань людства (ЗК11),

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

– здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом експериментальної психології (ФК1),

– здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел (ФК4),

– здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій

у наукових дослідженнях із психології (ФК5),

– здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження (ФК6),

– здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації (ФК7),

– здатність дотримуватися норм професійної етики у застосуванні методів дослідження психічних явищ (ФК10),

– здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (ФК11).

Програмні результати навчання (ПРН):

– здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення навчально-професійних завдань (ПРН3),

– обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень та аналізу літературних джерел (ПРН4),

– обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження (ПРН5),

– формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження (ПРН6),

– рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки (ПРН7),

– презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців (ПРН8),

– формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію (ПРН10),

– відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (ПРН15),

– знати та розуміти етичні принципи професійної діяльності психолога (ПРН16).

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ практичні/ самостійна робота)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
5 семестр				
Модуль 1. Вступ до експериментальної психології. Наукове психологічне дослідження				
Тема 1. Експериментальна психологія у загальному контексті наукового пізнання	2/2/4	Розуміння сутності змін в психології як науці з появою експериментальних досліджень.	Аналіз історичних передумов застосування експерименту в психології.	Усне опитування, заслуховування доповідей 1 бал
			Аналіз особливостей введення експеримента в психологію.	
			Написання есе «Експеримент як крок до відокремлення психології від філософії»	Перевірка письмового виконання завдання 1 бал

Тема 2. Становлення і розвиток експерименту в психології	2/2/4	Знання загальних засад експериментальної діяльності в психології. Уміння аналізувати різні підходи в застосуванні експерименту.	Аналіз застосування експеримента в різних парадигмах психологічної науки.	Усне опитування, заслуховування доповідей 1 бал
			Відомі експериментальні дослідження в історії психології.	Перевірка письмового виконання завдання 1 бал
Тема 3. Експеримент як метод психологічного дослідження	2/2/4	Знання принципів побудови експериментального дослідження.	Аналіз особливостей застосування експерименту в психології. сенсорних систем.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 1 бал
			Розуміння відмінностей між експериментом та неекспериментальними методами.	Перевірка письмового виконання завдання 1 бал
Тема 4. Структура і логіка психологічного дослідження	2/2/4	Знання структури та логіки побудови експериментального дослідження. Знання етапів підготовки експерименту.	Огляд та аналіз кроків з підготовки експерименту.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 1 бал
			Місце логіки в науковому пізнанні.	Перевірка письмового виконання завдання 1 бал
Тема 5. Гіпотези у психологічному дослідженні	2/2/4	Знання різновидів гіпотез та особливостей продукування гіпотез.	Аналіз відмінностей між різними типами гіпотез. Огляд різновидів гіпотез та особливостей їх застосування.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 1 бал

			Приклади застосування різних типів гіпотез в експериментальних дослідженнях.	Перевірка письмового виконання завдання 1 бал
Тема 6. Змінні в структурі психологічного експерименту	2/2/4	Знання сутності використовуваних в експерименті змінних.	Аналіз особливостей визначення залежної на незалежної змінних.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 1 бал
			Дослідження з використанням шкірної гальванічної реакції.	Перевірка письмового виконання завдання 1 бал
Тема 7. Планування експериментального дослідження	2/2/4	Знання етапів планування та здійснення експериментального дослідження.	Аналіз зв'язності етапів планування експерименту.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 1 бал
			Приклади реалізації планування експерименту в загальній психології.	Перевірка письмового виконання завдання 1 бал
Проміжний контроль	1	Узагальнення набутих знань та умінь.	Виконати тест	Перевірка виконання тестів 16 балів
Модуль 2. Планування та проведення психологічних експериментів, наукових досліджень у психології				
Тема 1. Галузеві експерименти в психології: загальна психологія та диференціальна психологія	2/2/4	Знання галузевих особливостей експериментальних досліджень, а саме в загальній та диференціальній психології. Знання відповідних методів та процедур експериментального дослідження.	Аналіз галузевих особливостей експериментальної роботи. Огляд методів дослідження уваги, пам'яті, мотивації.	Усне опитування, перевірка виконання завдань 1 бал
			Дослідження індивідуальних розбіжностей.	Перевірка письмового виконання завдання 1 бал
Тема 2. Галузеві експерименти в психології: клінічна та	2/2/4	Знання галузевих особливостей експериментальних досліджень, а саме в соціальній та	Аналіз психофізіологічних особливостей експериментальної	Усне опитування, перевірка виконання завдань

соціальна психологія		клінічний психології. Знання відповідних методів та процедур експериментального дослідження.	роботи в клінічній психології.	1 бал
			Методи дослідження психосоціальних чинників.	Перевірка письмового виконання завдання 1 бал
Тема 3. Артефакти психологічних експериментів та етика дослідження.	2/2/4	Знання джерел появи артефактів та шляхів запобігання появі артефактів.	Аналіз джерел появи артефактів в результатах експерименту.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 1 бал
			Приклади артефактів в експериментальних дослідженнях в різних галузях психології.	Перевірка письмового виконання завдання 1 бал
Тема 4. Кореляційне дослідження	2/2/4	Знання математичного апарату, який лежить в основі кореляційних досліджень.	Аналіз даних кореляційними методами.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 1 бал
			Дослідження корелятив поведінки та емоційних проявів за допомогою психофізіологічних методів	Перевірка письмового виконання завдання 1 бал
Тема 5. Планування кореляційних досліджень у кроскультурній психології	2/2/4	Розуміння природи кроскультурних розбіжностей та основ проведення кроскультурних експериментів.	Аналіз культурних розбіжностей між вибірками.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 1 бал
			Дослідження уникнення втрат в болівійській та східно-європейській культурах.	Перевірка письмового виконання завдання 1 бал

Тема 6. Дослідницька програма в експерименті	2/2/4	Етапи підготовки та реалізації дослідницької програми.	Підготовка складних, багатоетапних дослідницьких програм.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 1 бал
			Аналіз багаторічної дослідницької програми.	Перевірка письмового виконання завдання 1 бал
Тема 7. Аналіз та інтерпретація результатів експериментів	2/2/4	Знання підходів до аналізу та інтерпретації результатів експерименту.	Розуміння зв'язку та обмежень інтерпретації отриманих даних з використовуваними планами експериментального дослідження.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 1 бал
Тема 8. Представлення результатів експериментів, наукових досліджень	2/2/4	Знання основних форм подання результатів експериментальних досліджень від тез до монографії.	Знання структури тез, статті, випускної кваліфікаційної роботи, монографії.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 1 бал
Проміжний контроль	1	Узагальнення набутих знань та умінь.	Виконати тест	26
Всього за семестр				70
Екзамен		Розуміння сутності фізіологічних та нейронних механізмів психічних функцій людини.	Виконати тест, пройти усну співбесіду за відкритими питаннями тесту.	30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування при написанні есе, під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про введення в дію від 01.05.2023 р. № 404).

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання екзамену
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бушуєва Т. В. Основи наукових психологічних досліджень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., К., 2017. 244 с.
2. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. Галян О. І., Галян І. М. Експериментальна психологія: навч. посіб. К.: Академвидав, 2012. 402 с.
4. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2020. 360 с.
5. Малхазов О. Р. Експериментальна психологія: практичний посібник. К.: Талком, 2020. 321 с.